



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Punctum Sextum & Septimum. De rebus spiritualibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54750)

Videndum præterea est, an quis sub prætextu infirmitatis, impotentiae, &c. minus in obsequio animarum præstet, quam præstare posset. Triplex etenim hominum genus est: alii volunt, & non possunt, alii possunt, & non volunt, alii & volunt & possunt; & ut hi infinitum multiplicentur, optandum est

PUNCTUM SEXTUM & SEPTIMUM

De rebus spiritualibus.

IN puncto sexto explicatione non indigent sequentia, quantum quis temporis orationi tribuat, an vocali, an mentali potius iudicetur, & quem modum in orando teneat. Sciendum tamen est, quòd affectus erga res spirituales potissimum consistat in his tribus. 1. In sollicitudine, ne quid ex iis omittatur. 2. In summa rerum spiritualium præ omnibus aliis occupationibus æstimatione, ut Eximius ille Suarez maluit omnem suam scientiam perdere, quam vel quadrantem in quotidiana meditatione decurtare. 3. In ardore animi, qui totum voluntatis conatum ad res spirituales rapiat, virésque omnes applicet. Jam bene quis rebus spiritualibus affectus est, qui in his tribus nihil negligit, *meditatur*, qui aliqua subinde negligit, aut negligenter tractat. *Vix* iis affectus esse dignoscitur, qui coactus adhuc parum præstat.

Circa punctum septimum sciendum, quid proprie sit *consolatio, desolatio, devotio, ariditas*

tas, & quia desolatio, ariditas etiam ex scrupulis variisque animi motibus oriri possunt: hinc ea omnia ex regulis S. P. N. in Libello aureo Exercit. de discretione spirituum & scrupulis, & P. Suarez Tom. 4. Tract. 10. l. 9. c. 5. à num. 31. [qui, sicut in cæteris excellit, ita & in institutum nostrum optimè scripsit] paulò altiùs eruenda sunt; tum ut te ipsum, tum ut alios eò securiùs regere possis.

Motiones, quæ immediatè in intellectu & voluntate fiunt à DEO, & unde dignoscantur.

ITaque primò certum est dari quosdam internos motus tam intellectûs, quàm voluntatis ex speciali Dei gratis prævenientis motione, & hi vocantur illuminationes, illustrationes, inspirationes & motiones divinæ. V. Trident. sess. 6. per totum. Nec obstat, quòd vocabulis his abusi sint Hæretici, qui *illuminati* dicti sunt. Hæ autem motiones vel fiunt immediatè à Deo, vel per Angelos bonos, quos imitari conantur dæmones transfigurantes se in angelos lucis. Porrò Angelus sive bonus, sive malus possunt tantùm excitare voluntatem mediante intellectu, & appetitu sensitivo, & utrumque horum mediis phantasmatis, seu objectis sensibilibus vel imaginariis. Solus autem Deus, teste D. Thomâ, immediatè potest interiùs *influerè rationali menti, & illabi animæ* movendo intellectum & voluntatem. Porrò signum intel-

tellectum sic immediatè moveri à Deo est, si
oriatur apprehensio vel cognitio aliqua, qua
hic & nunc per imaginationem non potuit exci-
tari; cùm sit de objecto nobiliori, quàm in
sensum unquam ecciderit, vel fiat tam subitò,
cum tanta intelligentia veritatis, ut ex vi phan-
tasmatum comparari non potuerit. Ut si gen-
tili, v. g. qui nunquam de Deo cogitavit, sub-
itò, & sinè discursu se offerat cogitatio, esse
aliquod ens supremum, & hanc cogitationem
altè menti infixam sentiat. Simile est de fide-
simplici, vel etiam illiterato, cui subitò offer-
tur cognitio de Deo Trino & Uno cum tam di-
stineta repræsentatione veritatis, ut planè supe-
ret capacitatem ejus. Ejusmodi illustrationi-
bus à Deo immediatè submissis in specu Manre-
sana recreatus fuit S. P. N. Ignatius, ut postea
dicere solitus sit, si sacræ litteræ non extarent,
se tamen pro fide mori paratum esse ex iis solùm,
quæ sibi Manresæ patefecerat Dominus, quo
tempore homo litterarum planè rudis admira-
bilem illum composuit exercitiorum librum Se-
dis Apostolicæ judicio, & omnium utilitate
comprobatum. Similis immediata interna
motio etiam se prodit in judiciis practicis de di-
ligendo Deo, pœnitentia agenda, perfectione
sectanda, &c. nam aliquando tam subitò, &
tam vehementer ea proponuntur menti, ut ferè
apertè constet, ea immediatè provenire à Deo,
nec habere originem ab objectis sensibilibus, &
phantasmatibus, sed potiùs, si aliqua phanta-
sæ apprehensio tam concitatur, eam à mentis

cogitatione excitatam esse. An jam ex parte voluntatis fiat motus immediatè à Deo, desumendum est ex modo, v. g. quando, licèt motio ista operetur circa objectum cognitum, vehementiùs tamen voluntatem rapit, quàm objectum ipsum possit, aut aliàs movere soleat, & si objectum proponatur ut prosequendum, voluntas sentiat impetu, ac velut necessitate quâdam se ad illud affici saltem per simplicem affectum, vel majori se suavitate ad id inclinari, quam sibi possit suâ industriâ comparare. Si autem objectum proponatur ut fugiendum, vehementiùs præter solitum terreatur, ut sæpè sentit inveteratus peccator aliquis, quem Deus ad saniora vult reducere, & quando similes affectus versantur circa superiora & spiritualia bona, & per se honesta, & hoc modo fiunt. Signum utique est ab ipso Spiritu S. voluntatem immediatè moveri, quia nulla creatura habet tantam efficaciam in humanam voluntatem, & tali modo Suarez l. c. n. 39. dicit intelligendam esse reg. 2. de discret. Spirit. S. P. Nostri, quòd talis motio detur nullâ præcedente causâ.



*Motiones Angeli boni & mali quomodo
dignoscenda.*

2do. **C**irca motiones intellectus & voluntatis, quæ fiunt ab Angelis sive bonis, sive malis mediis phantasmatis, seu objectis sensibilibus vel imaginariis. Notandum est primo ex reg. 1. de pleniore spirituum discretionem S. P. Nostri, quod Angeli boni & mali dent ex eo, quod habent, & quo abundant. Hinc Angelus bonus affert lætitiã, malus obruit pusillanimitate, tristitiã, torpore, &c. ex meditatione de duobus vexillis in lib. exercit. discerni quoque possunt, ut advertit P. Diertius, motus spiritus boni & mali. 2do, Suarez l. c. à n. 35. ad tria capita hoc in genere revocat regulas de discretionem spirituum, dicitque consideranda esse horum motuum materiam, finem, modum. Si *objectum* vel *materia* peccatum est, patet venire à dæmone: si honesta, inde non statim erui potest, venire à bono spiritu, quia bonum potest malè fieri, & ideò etiam à dæmone suggeri. Pariter si *finis*, ad quem tendit motio interior, malus est, patet motionem esse à dæmone; si autem honestus est, indicium quidem est spiritus boni moventis, sed non sufficiens, quia sub illa specie boni potest non intendi bonitas, & major bonitas ac perfectio impediri, imò majus inde malum oriri, sic v. g. sub specie boni intendere potest dæmon, ut in discretã mortificatione ineptus fias ad munus præ-

professionis tuæ, indiscreto zelo plura mala, quàm bona facias, & sic pertinaciter sensis tuis inhærens contra Superiorum aliorumque Virorum prudentum consilia, illusionibus variis eris obnoxius, & tandem dæmoni præda fies. Hinc utcumque finis honestus ac bonus sub initium esse videatur, ad quem tendit motio: Ulteriùs utendo simul consilio Viri prudentis (cùm quatuor oculi plus videant, quàm duo) bene examina, quò tandem vergat ista motio, nisi hoc fecisset S. P. N. dum studiis animum intendere volebat, ab iis impeditus per internas illustrationes, affectiones erga spiritualia, nec Societatem condidisset, nec tot proximos ad cælum duxisset. *3tio quoad modum observandum*, an placidè & suaviter fiat interior motio, & cum magna animi tranquillitate; an verò durè, quasi violenter, & cum aliqua animi perturbazione, & tunc juxta reg. Posteriores S. P. N. de discret. spirituum consideranda est conditio personæ, quæ movetur; nam si ea curam alioqui habeat procedendi in virtute, & suaviter moveatur, signum est eam à bono spiritu moveri; si autem asperè, à malo. Econtra, si persona est in peccatis, negligens in divino obsequio, resistens his illis inspirationibus, quibus Deus jam dudum cor amore inordinato vacuum petiit, à bono spiritu habebitur asperè (quia reprehensione indiget, donec obediens mereatur consolationem) à malo blandè & suaviter movebitur, quia uterque spiritus intendit vel mutare animam à dispositione sibi contraria, vel

promovere in sibi conformi. Mutatio autem ordinariè requirit commotionem vel asperitatem, continuatio vel promotio in dispositione, quæ, dum Angelus bonus vel malus internè mover, ei conformis est, utique homini sic moto obveniet suavior, & hinc certè dæmon peccatorem non turbabit in somno animæ, nec Religiosum negligentem in suo tempore & sensualitate; & si uterque non sentiat ampliùs inquietudines, internas reprehensiones asperas, aut remorsum conscientiæ ab Angelo bono excitatum. Pessimum signum est, & illud Scripturæ timendum: *Curavimus Babylonem, & non est sanata, venite, derelinquamus eam.* 4to, mulieres, & à natura melancholici, item criticio proprio plus æquò inhærentes, ob vivacitatem ac tenacitatem phantasiæ, judiciique proprii amorem, præ cæteris, periculosus sæpè à malo genio agitantur motionibus. Hinc ad eas discernendas & talis persona, & ejus Confessarius ad *objectum. finem, modum* motionum, ut P. Suarez advertit, diligenter attendere debent; & si hæc tria bene quilibet observare velit, etiam eum non seducent homines sive in sæculo, sive in religiosa domo, qui ad hæc illa, aut has illas partialitates fovendas sub specie pietatis conantur eum inducere, & multò minùs quis credet mulierculis suas visiones, apparitiones, & quascunque demum phantasticas ideas narrantibus; meretur etiam attentè legi caput 54^{um} lib. 3. Thomæ Kempensis in libro suo aureo de *imit. Christi*, inde enim apparebit [dum pu-

tas te hoc illud justè prætere, injustè pati, necessarium esse, ut te defendas, famæ consulas, vires conserves] apparebit, inquam, an hæc illa interna motio ab instinctu divino aut bono genio, vel dæmone ac amore proprio proveniat.

Scrupuli quid sint, unde proveniant, & qua contra eos remedia.

3tio. Circa scrupulos notanda sequentia ex reg. S. P. N. dignoscendis. 1. *Scrupulus* non est erroneum purè iudicium, cum v. g. quis putat, se crucem humi figuratam calcando peccasse; sed dum ex una parte venit suspicio nos peccasse, ab altera in mentem venit ex fundamento bono nos minimè peccasse relicta ambiguitate, & animi perturbatione. 2. Possunt scrupuli immitti à Deo, vel etiam à dæmone, vel etiam ad eos multum contribuere innata naturæ pusillanimitas, melancholia, proprii iudicii pertinacia, item vivaciora & tenaciora phantasmata, quæ unus habet præ alio. Signum, quod à Deo immittantur, est, si Confessario aut Superiori hæc illa agenda vel vitanda præcipienti libenter obedias, si ægrè velis, aut absolutè nolis eorum ductum sequi; signum est à tua defectuosa indole vel dæmone provenire, & hoc inde certius patet, si, ubi non deberes, sis anxius & scrupulosus, & in alia materia, ubi rigidior esse contra te deberes, sis æquò laxior. Cæterum sicut bonum est,

est, laborâsse aliquando variolis in ordine ad purificationem sanguinis; itâ sub initium v. g. conversionis bonum est ad purificationem animæ immitti à Deo scrupulos; quia, dum hi itâ animam innocenter torquent, inde major horror erga peccata re ipsâ talia exoritur, & in tali sensu verum est illud S. Gregorii: *Sanctarum mentium est, facere culpam, ubi culpa non est.* 2do, quando ejusmodi anxietatibus obrueris [sicut dum vehementi tentationi carnali vel aliâ pulsaris] debes bene reflectere ad monitum S. P. N. scilicet dæmonem agere, sicut impurum lenonem volentem seducere divitem filiam; nam, quemadmodum hic puellæ inculcat, ut de illicitis, ad quos eam conatur perducere, amoribus & sollicitationibus, nil aperiat patri; itâ dæmon vexans nil magis quærit, quam ut tuo proprio critirio nixus, vel etiam præverecundia, diffidentia, nî miseras tuas non exponas candidè & confidenter tuo spiritali Patri, & sic durantibus in anima tumultibus tandem reapse in peccata incidas. Novi unum ex nostris, qui in Novitiatu diris torquebatur suspicionibus ac phantasiis, quòd omnes alii cum ipso Superiore peccatis carnalibus essent impliciti; vexabatur itâ per octiduum phantasiis istis, ut alius ex exterioribus turbas internas colligens suaderet, ut, quidquid internè torqueret, sincerè Superiori exponeret. Fecit id post longam luctam, & cum tremore totius corporis non aliter intravit cubiculum Rectoris, quam si ad patibulum duceretur, & diu, licèt interro-

tus, quid vellet, hæsit mutus. Tandem noxiâ superatâ verecundiâ, omnibûsque internis detectis latebris solatio plenissimus abiit, nec deinceps unquam tetrâ ejusmodi nubibus animus ejus involutus fuit. 310, sicut dæmon conscientiam teneram ac delicatam conatur facere delicatiorē, & magis magisque augere vim apprehensivam, ut judicetur vel timeatur peccatum v. g. consensu interno commissum esse, quod reverâ commissum non est, ut sic homo in extremum redactus anxietatis gradum à profectu in virtute aut perfectione impediatur, nec generosas resolutiones ad aliquid ex DEI amore fortiter agendum aut patiendum capessere possit, aut tandem etiam in deteriora labatur. Ità astutus nebulo crassam & laxam conscientiam conatur efficere laxiorem, ut, v. g. qui prius non ad eò horrebat venialia, expòst parùm curet se lapsum esse in mortale. Et hinc S. P. N. reg. 5. bene monet, ut semper ad oppositam dæmonis suggesti partem tendamus, faciendo scilicet conscientiam strictiorem, si dæmon eam intendat facere laxiorem, & vice versâ, ut vitæ extremæ utriusque partis periculis anima in medio quodam & securo statu jugiter permaneat. 410, Quod si jam oggeratur tibi, ne hoc vel illud opus bonum, quod tibi proposuisti, facias, v. g. ob vanam inde eventuram gloriam, vel malum aliud. Eleva mentem in Deum, recollige te & examina, an factum ejusmodi ad Dei gloriam vergat, nec contrarium sit Superiorum voluntati aut professioni

tuæ, nec ab Ecclesiæ usu vel Majorum sensu deflectat. Id iuveniens statim, quod proposuisti, aggredere, & obstrepenti dic dæmonicum S. Bernardo: *Propter te non incepti, propter te non desinam.* 5to, Suarez l. supra citato c. 7. num. 3. obiervat, S. P. Nostrum in suis regulis agere tantum de scrupulis circa præsentia, non autem circa præterita, v. g. dum angitur quis sine sufficiente fundamento, an peccata priora legitimâ confessione expiata sint, an huic illi turpi cogitationi consenserit! tum quia ex regulis suis de discret. spirituum & scrupulis satis advetti potest, num anxietates istæ à dæmone mediante phantasiâ excitatæ sint, & quod consequenter eis resistendum sit; tum quia dæmoni satis occurri hoc in genere potest, si ferventur ea, quæ de examine conscientiæ confessione generali S. P. N. alibi tradidit. Juxta Gersonem teste Suar. pro scrupulosis hac in materia duo præterea observanda sunt. 1. Oblivioni dandum est tempus præteritum, & in genere tantum petenda à Deo venia peccatorum per generalem contritionem, non autem anxie examinandum, an consensus his illis turpibus cogitationibus præstitus; quod ejusmodi hominibus eò minus conducit, quò magis se, reflectendo ad species peccatorum in individuo, novis exponunt tentationibus, & caput inutiliter fatigant; quia reapse unâ reflexione excipiente alteram spiritus vitales enervantur, & jacitur semen novarum v. g. in materia lubrica tentationum. Naturale enim est, quòd species objecti

for-

fortius & vivacius phantasiae impressi identidem recurrant, & sic loco, quod abigere omnimodo daemone deberes, juvas eum ad te debellandum. Adhuc, si quoties tu times, etiam toties reapse pravis plenè liberè consensisses cogitationibus aut desideriis; jam dudum quoque occasione datâ externum peccatum perpetrasses.

Alterum ex Gersone remedium est, quod, quando tempus præteritum sollicitat, metusque supervenit, non fuerit facta sufficiens confessio, occurrendum sit, revocando in memoriam voluntatem, quam quis habuit hoc illo tempore ad confessionem generalem se præparans integrè ac perfectè omnia confitendi, & quod tunc fecerit, quidquid potuit, imò ex consilio Confessarii statuerit præteritorum non amplius recordari, ut Deo servire melius in quiete animæ suæ posset. Hoc in proposito perseverandum, & sic malè fundatus metus & anxietas dissipabitur. Demum *6to*, hoc universale sit principium timentibus & anxiiis, neritè confessi sint, aut confiteantur, aut dignè communicent, Sacramenta hæc à D. N. J. C. ex amore infinito erga homines instituta esse, ut nos in sua gratia confortent contra omnia daemorum molimina, & nos in hac miseriarum valle solentur ac animent, & non, ut nos variis perplexitatibus, angustiis torqueant, adedque satis vides non provenire à bono genio misérias istas, sed à malo, qui, si plus non possit, saltem quoad hoc ex diabolica erga ho-

mines

mines rabie & livido quodcumque iis bonum invidendi genio habet intentum suum, quod tam uberibus gratiæ divinæ pascuis anima tua non saginetur & impinguescat, aut introducta in cellam vinariam à Sponso suo divinarum consolationum musto inebrietur. Jam ad has veniendo, sciendum est ex reg. 3. S. P. N. de motibus animi discernendis, ut magis in ascetica doctrina proficias.

De consolatione, desolatione.

410. **Q**UOD spiritualis consolatio (vide Direct. in exercit. c. 27. §. 3.) non sit habitus, sed velut spiritualis passio data supernaturaliter, & ejusmodi passiones vanæ esse possunt, ut quies quædam interior ac satisfactio, gaudium spirituale, clarior cognitio rerum divinarum, infusæ subitò consolationis lacrymæ, vivida mentis in Deum ac cœlestia elevatio, spes in Deo fixa, singularis gustus veritatum & rerum æternarum ac cœlestium, calor sancti amoris, v. g. in Communionem, celebrationem Missæ, mira complacentia in vocatione, officio, ejusque functionibus, stimuli interni ad fortiter agendum ac patiendum pro Dei gloria, ad invitandam humilitatem & mansuetudinem D. N. J. C. ad agendas Deo gratias cum magno interno solatio; quod velut primarius ejus Minister in primario opere, & divinatorum omnium dignissimo salute scilicet proximi pretioso ejus sanguine redempti cum juven-

ejus-

ejusque data tibi hunc in finem gratiæ promodulo tuo coopereris, quòd commilitones egregios hoc in genere habeas, &c.

Atque ex his patet 1. quòd multi sæpè habeant internas à Deo consolationes, licèt non putent se habere; quia non accipiunt ut pueri aut incipientes saccharum, sed solidum panem, qui inadvertenter magis nutrit & corroborat, 2. Quid sit *desolatio* scilicet carentia ejusmodi internarum motionum. 3. Quòd *devotio*, prout ab *ariditate* distincta, sit gustus singularis in oratione, usu Sacramentorum, aliisque spiritualibus exercitiis, & *ariditas* gustus istius carentia interim sicut & suaviter equitat teste Kempensi, quem gratia divinæ consolationis, & sapidi cujusdam in spiritualibus gustus portat. Ità certum est, quòd, si nihilominus in media desolatione ac ariditate iis constanter insistas, nec vel minimum negligas aut decurtes, plus habiturus sis meriti, quàm si hæc per internas unctiones omninò suavia ac amabilia tibi redantur. Præterea reflectendum est, quod ejusmodi desolationes, ariditates, & multò magis evagationes animi sæpè orientur ex culpa tua, v. g. negligenti custodiâ sensuum, affectu nimium sensuali, & erga creaturas inordinato, nimia erga hæc illa sollicitudine ac studio, aut etiam oriositate, animi levitate, ex defectu debite præparationis, exercitiorum spiritualium, præ fastidio, omissione aut decurtatione; sicut in temporalibus, ità & spiritualibus tritum illud ordinariè loquendo valet adagium: *Unusquis-*

quis-

quisque sua fortuna faber est. Porro experientia constat mediocriter erga spiritualia affectos non esse constantes in fervore, mox gaudent de consolatione aliqua interna, mox queruntur de desolatione & ariditate. Et tunc, si Patrem agis spiritualem, officii tui partes exigere scias, ut malè aut tepidè erga spiritualia affecti per te gravioribus adductis motivis stimulentur, bene affecti merentur à te solatium & instructionem, dum ariditatibus ac desolationibus infestantur aut obruuntur.

PUNCTUM OCTAVUM & NONUM

De fructu ex Communione, Confessione, Examine, aliisque, & progressu post ultimam rationem conscientia datam.

1^{mo}. **F**ructus generalis ex his omnibus est
 1. *ex parte intellectus* illustratio clara docens, quomodo quis se ad Deum & actiones suas, ad ipsum ejusque gloriam ut finem referre debeat, resque divinas aestimare condignè. 2. *Ex parte voluntatis* fervor finem consequendi, & media adhibendi. 3. Quoad rem ipsam felicior, suavior & efficacior executio bonorum propositorum ob hominem inferiorem magis domitum.

2^{do}, Fructus specialis ex Communione est refectio spiritualis, renovatio animæ, robur mentis contra passiones & tentationes, unio intimissima cum DEO, incendium divini amoris, fervor